

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке не
плаћују се по погодбиРедакција је у улици
Франковој бр. 20Гласни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ„Народ“ излази свакога
дана по подне.Штампарја се налази у Фран-
ковој улици бр. 20.

Власник

КРСТА Ђ. МИЛЕТИЋ

У АУСТРОУГАРСКОЈ

Горда престоница Угарске била је овога месеца лишена потпуно гаса за три дана. О томе постоје већ и детаљи у аустро-угарским новинама. Изгледа, да није то било због недостатка већ због рђавог квалитета пруског угља. Реторте у фабрикама биле су се запуштиле и требало је неколико дана да се доведу у ред. Само, тај угаљ је ипак ту, квар се има догодити поново, и поново има да наступи прекид осветлења и грејања гасом. Перспектива за зиму врло пријатна!

И поред успеха у Италији, жеља за миром све је већа у оба дела монархије. Урођена бечка равнодушност чини да се поднесу многе ствари, а и власт се, у осталом, стара да сачува Бечу изглед елганције и удобности. То треба да буде утеха народу и упут за неутралне који објављују своје утиске о зарађеним странама. Али глад ипак грози Аустрији крајем зиме. Према признању генерала Хефера, директора за исхрану, неће се имати од чега живети цео један месец пред нову жетву. По обавештењима од компетентних Аустријанаца, овај ће период бити много већи, од прилике већи трипут. Жетва жита била је ове године добра с погледом на квалитет, али слаба с погледом на квантитет, због оскудице у љубрету и у радној снази. Руски заробљеници су у главном радили земљораднички посао, кад би се извела евентуална замена заробљеника са Русима, од тога би била слаба вајда. Војници аустро-угарски који би се вратили, били би само елеменат нереда за монархију. Многима не желе повратак ни Немци ни Мађари.

Укупно, 1917 добијено је максимум 80 милиона центи жита, док је просечна жетва 130 милиона. У Румунији није прешла нормалну цифру, а поред тога, та количина отуда давно је већ поједена. Без те количине, Аустрија

не би могла ни да издржи ову годину. У Чешкој су избиле чак и озбиљне побуне због купљења намирница. Цене су већ баснословне. У Прагу и у Бечу плаћа се кило брашна 16—30 круна. Угља је све мање. И поред побољшања транспорта конструисањем великог броја вагона, ипак се оскудица у минерима тешко осећа. Продукција је пала са преко 50 од сто.

Да би спречила опасне догађаје, који би произашли из тако тешке ситуације, влада прибегава оним истим средствима којима и Немачка. Она доста пристожно храни војску, а остатак народа оставља у беди. Али у позадини, и војници добијају врло мршаво следовање. У војним болницама рањеници више умиру од изнурености него од рана.

Што се тиче финансиске ситуације, она је безнадежна. Један од чланова групе Ротшилдрекао је једном бечком племићу: »Аустрија мора створити, независно од преговора за мир, у замену за политичке концесије које би дала, један зајам на страни, да би покрила својих шест милијарди бонова. Без тога она не може да живи.« Такво је мишљење и многих других финансиера. Проучава се већ план, да се конфискује десет од сто свих покретних и непокретних имања, и да се пусти у иностранство одговарајући износ гарантних писама. Пред одговорима већ се појављује утвара банкротства.

СУМАРЕНСКИ РАТ

Лондон. — Вршећи један преглед сумаренске акције од фебруара до краја 1917, «Форверц» потсећа на писане пангерманистичке штампе о року кад је Енглеска требала да падне на колена због сумаренског рата.

Социјалистички лист каже: »Кад и вајаче присталице оваког мишљења данас тврде да никада нису правили таква прорицања, онда њих кара сећање.

Рок кад је Енглеска требала да буде приморана да тражи милост био је шест месе-

ци. Немци изазиве суице да смо се у томе прегарали. Они, који тада нису веровали у теорију од шест месеца и који су зато називани издајницима и англофилима, били су у праву. Сумаренски рат није одговорио надама, које су се у њега полагаде, али је увео Америку у рат. А од олакшања за себе, које је Немачка очекивала отуда, није било ништа.

НА ИНТРИГЕ

Париз. — Депеше, што их је »Журнал де Дебак« добио из Женеве јављају о разним интригама бечке владе, којима се тежи да се изазове неслога код јужних Словена. Но сада су те интриге изазвале међу јужним Словенима само нагло избијање општега незадовољства. Политички листови свију боја и праваца жучно су протестовали против тих маневара. Разне југословенске организације изгласале су енергичне резолуције у којима народ позива своје представнике да се уједине у заједнички југословенски клуб и да истрају у борби за уједињење свију Југословена у независну и суверену државу, слободну од свакога туђинскога утицаја.

Срчано и непопустљиво држање југословенских посланика у Бечу и њихови смели говори, у којима су они свакодневно објављивали и жигосали неправде и свирепства, што су их починили Немци и Мађари без икаквог обзира према Словенима подстакли су народ, који сада свим снагама потпомаже своје представнике. Национални покрет узео је код Словенаца незапамћених размера.

АЛМАНАХ

Г. Перцолина, талијански новинар, који нам је познат по једној објективној књизи о Далмацији, и Г. Владимир Черина, наш познати хрватски јавни радник, предузели су, у Флоренцији, да издаду један Српско-Талијански Алманах. Алманах ће изаћи марта месеца 1918 године и у њему ће бити преглед свих вађенијих наших и италијанских научника, књижевника и јавних радника.

МИСИЈА У АМЕРИЦИ

Крф. — 24 децембра српска мисија која се налази у Вашингтону

примљена је свечано у Америчком Сенату. Председник Сената је поздравио мисију једним топлим говором, у коме је истакао истрајност и храброст српског народа у вековним борбама против Турске и Аустро-Угарске. Он је завршио наразивни жељу да ће садашњи рат бити крунисан ослобођењем и уједињењем српскога народа.

Шеф мисије Г. Веснић је одговорио, одавши хвалу Америци на напорима које је чинила ради остварења идеала слободе и правде у целом човечанству. Изјавио је наду да ће истрајност српскога народа, потпомогнутог од Савезника и Америке, донети његову слободу и уједињење.

Сенатори су саслушали ове говоре с једнодушним одобравањем. На дан Божића мисија је у друштву министра иностраних дела положила новац на гроб Вашингтона. Том

приликом Г. Веснић је поздравио сен оснивача америчких слобода чије је дело упоредно се делом Карађорђа у Србији.

Г. Веснић је дао места своје убеђењу да ће Вашингтонови потомци проширити благодети које је овај слободно у корист Америке на све друге народе. (Пресбирс.)

ПРОТИВ КАЈЗЕРА

Лондон. — Хинденбург и Луденхоф већ одавно су престали да буду народни хероји а у радничкој класи су и они и Кајзер омрзнути, а Кронпринц је предмет општег подсмеха. То је опште мишљење о царској породици.

Плакате са Хинденбургом сликом, у којима се позива народ да унесује ратне зајмове, да се држи и т. д., одмах се цепају и скедају.

По свима берлинским улицама излећене су објаве у којима се обећава награда од 3000 марака ономе, који пронађе лица, која се погрдно изрицају о Кајзеру, његовом рату и официрама.

Савезници у Италији

Остављајући Јадранску обалу, човек се нађе, пре него што се почне петом ка Трентину, у венецијанској равници. Кроз садове једнога кривудају каналисање обале, које надвишавају теренски ниво, обележену махунастим, релативно ретким, селима.

А на граници ове воће дижу се планине, које штите Венецију са севера. Оне су потпуно окренуте југу, чиме се објашњава, што се овде налази врло бујна медитеранске вегетације. Ту је прва раскош од лепих села и кокетних васелака: модерних у подножју и старих горе уз планину, врло живописних, бљештећи на сунцу са својом сјајном новом архитектуром или приказујући кроз шумско зеленило профил својих средњевековних, још добре очуваних, конструкција. А удеу, са масом разноврсног бојадицања, Алпи образују завесу.

Брента изгледа готово грандиозно. Затим, малко косо десно, појављује се масив Грапа, са највишим врхом од 1775 метара, од кога се пружају на све стране огромна ребра, попут циновских претију, раздвојених међу собом страшним кубодолницама. На темењу на падинама је сада нешта хладноћа.

Према истоку, иза једног теснаца и једног језичастог прелаза, диже се Томба, на чијем су врху непријатељске

осматрачнице, за које нису све комуникације потпуно дефловале. А још даље, према југу и југо-истоку, масив пада: прво ка Фимену, где је висина нешто преко 500 метара, а затим ка Монтељу.

Надалека, ако је време миловито, планина изгледа као безоблична ружичаста маса; ако је ведро и сунчано, планина пројектује огромне и простране сенке, где се појављују најчудноватије комбинације боја: јорговански, љубичаста, наранџаста, плава и првена кад се човек окреће југу, аида венецијанску равницу по који пут под тако ведром и чистим небом, да се голим оком види и најситнији авион у тичијем лету.

Брента је стешњена у клин, али ипак има правилнији ток Пјава, бујна и шљунковита, са обалама врбом покривеним. У дну високих, кречњачких платоа, са својим накрсташеним шилцима, који падају по читавих хиљаду метара скоро одсечним Еагибом, излаз Пјава затвара читаву серију коса поређаних паралелно. Између ових бредуљака река подлагано продира, распростирући своју шљунковиту обалу више од две хиљаде метара у ширину, па пролазећи поред села под гнутих уз њене праточе, спушта се кроз своје каменито, врло искривудано корито, на Јадранском Мору.

На овом теренском одсеку ливња је, испред које се, наспрам Талијана, Француза и Буглеза, непријатељ утврђује на висовима и упиње се да спречи покрете савезничке у повадни. Ипак, благодарна предузетој пажњи, извршена је смена без икаквих губитака и у реду на секторима, које су примили Французи и Буглези, и поред тога што су ноћи биле веома ведре.

Улога савезничка овде је морална и техничка.

Морално се састоја у томе, што се њиховим присуством и уласком у борбену ливњу изражава висока заједничка солидарност: што је непријатељско надзирање задржато и што је тиме борбена способност и вера Талијана подигнута.

Улога техничка састоји се у томе, да се италијанска браћа по оружју упознаду са скупо плаћеним искуствима са западног фронта: из употребе артиљерије, фортификације, организације сектора и авиатике. Доласком Немаца на овај фронт, Аустријанци су изменили своје дотадашње традиције. Французи и Буглези, обучивши другове Талијане, имају да припреме контрапартију.

ИЗ ЗАГРЕБА

»Журнал де Деба« саопштава један телеграм из Базела, у коме се, према извештајима »Словенског Народа«, описују велике народне манифестације, које су тих дана изведене у Загребу.

Према тим саопштењима, до ових народних манифестација дошло је овако: Далматински народни посланик, Г. Тресић-Павичић, наш прослављени песник, држао је у Загребу предавање о »борби песника за слободу«. Предавање је имало, само по себи, и политички карактер, који се још нарочито истинао самом лично-

шћу омиљенога и популарнога предавача, који је и сам, у току овога рата, одлежао у затвору више од две године, без суда и пресуде, на кривни дужан, већ само за то што уме и сме да каже оно што цео народ осећа и жели.

Многобројна и одабрана публика, која је била дошла да чује предавање г. Тресић-Павичића, дочекала је озога неустрашимог народног трибуна са величанственим манифестацијама, које су биле најпотпунија израз народног расположења и народног осећања. Једна девојка у народном оделу, која је симболизовала Косовку Девојку, предала је прослављеноме народном борцу диван букет цвећа, зато је време цела публика клицала: »Живела југословенска декларација! Живела југословенска држава!»

После предавања, велике народне масе ишле су кроз варош, певајући химне: хрватску и српску. Чули су се узвици: »Доле Немци! Доле Маџарици! Полиција је интервенирала, хапсећи поједине манифестанте. Сутра дан, ове народне манифестације су се поновиле у још већем обиму. Било је много сукоба са полицијом, која је у више места пуцала у гомилу. Има много рањених лица и неколико јавних надлежстава је оштећено.

Даљих детаља о овим великим народним манифестацијама нема; аустро-мађарска цензура је, разуме се, предузела све мере, да ти детаљи не изађу ван граница хабсбуршке монархије. Ипак и ова саопштења су довољна да покажу, да сва незапамћена насиља и сва гоњења, којима је изложен наш народ у Аустро-Угауској, нису у стању да поколебају и угуше здраву народну свест, која, јаче и одлучније но икад, тражи народно уједињење, које мора доћи.

РУСКИ ДОГАЂАЈИ

Петроград. — Максималистички шеф Камнев, члан руске делегације за преговоре у Брест Литовску, излаже да су преговори пропали због неслагања међу делегатима четворног савеза.

»Док Турска и Бугарска жудно желе мир по сваку цену, рекао је он, њихови делегати потпуно су били немоћни да ма колико утичу на немачку делегацију. Пасивно држање турских и бугарских делегата и сувише пада у очи. Њихова жудња за миром је разумљива, јер, према нашем обавештењу, ситуација Турске и Бугарске је очајна. Економска дезорганизација и глад код њих се стално повећавају. Војна ситуација Турске је таква, да она више не може да издржи у рату.»

»Унутрашња ситуација у Немачкој такође је

бедна. Криза у снабдевању постала је врло заострена. Могућно је, да ма ко посумња, да се Немачка налази у очи глади. Ситуација у Аустрији је још жалоснија. Осим економског нереда, постале су врло опасне и несугласице међу разним народностима.»

Петроград. — Уверавају да се Троцки јако наљутио на немачке захтеве, које су њихови делегати истакли већ на првим конференцијама у Петрограду са представницима Совјета. Он је чак питао америчког и француског амбасадора, да ли може, у случају да преговори пропаду, рачунати на помоћ Америке да се Немци отерају из Русије.

Цела максималистичка штампа јутрос је отпочела жестоке нападе против лажног држања Немачке.

Вашингтон. — Званично се јавља, да се аме-

рички дипломатски и економски преставници у Русији не мешају у унутрашње руске ствари и одржавају најстрожу неутралност према свима странкама.

Из телеграма, које је влада добила, види се, да се разне немачке агенције труде да у рђавој светлости прикажу Русима држање Сједињених Држава према болшевицима, гледајући да изазову јавно мишљење против посланика и осталог особља Сједињених Држава у Петрограду.

Овде влада опште уверење, да ће из садашњег неуредног руског политичког живота никнути демократски режим у правом смислу речи.

Берн. — Војна странка је успела код Кајзера. Велика комисија Рајхстага одложена је, пошто је донела одлуку да не пристаје да се дискусија о предлозима за мир пренесе у неку неутралну земљу.

Међу странкама владају важеће несугласице. Конзервативци и војне странке траже да се одложе преговори за мир, док су се либералне странке и социјалисте изјаснили за продужење преговора.

Социјалисте су изгласали једну резолуцију против одлагања преговора и за признање стварног права народа да управљају сами собом.

ЈЕДНА ЛЕПА РЕЧ

Енглески недељни часопис »Нир Ист« од 23 новембра по новом, приказујући превод српских песама на енглески додаје и ово: »За време онога рата, научили смо много о Српском Народу. Наше су се симпатије пробудиле поводом његових несрећа, и, такође, наше дивљење према његовој храбрости и душевној јачини. Ова мала књига његових песама помоћи ће нам да уђемо што дубље у ту расу дивљења достојну...«

УВЕК ИСТИ

Лондон. — Немци тврде да нису они починили недела и плачке у Италији, већ да су их чинили сами италијански војници! Међутим, италијански заробљеници који су избегли из Удине, причају да су немачко аустријске војничке bande плачкале све, па и приватне куће. Официри су давали пример.

Ово исто потврђују и британски заробљеници, који су се недавно вратили у Енглеску.

САОПШТЕЊА

Милутин Радивојевић поручник, муниц. колона бр. п. 801 моли Владу Теодосијевића из Београда да му јави адресу. Моли свакога ко шта о њему зна да га извести на горњу адресу.

Милорад Николић, резервни артиљер. поручник да се јави Миладину В. Јововићу пвареднику П. телеграфског одељења.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У Аргови, према Курт Шос и у Вогезима, у области Блемре, француска одељења чинила су испале у непријатељске ровове и довела заробљеника.

С времена на време доста жива артиљеријска борба у области Бомона и Безонво.

На осталом делу фронта ноћ је била мирна.

У ваздушним борбама у среду оборена су два непријатељска авиона.

Извештај од 23 сата. — У области Сен Кантена артиљеријска борба се нешто појачала преко дана. У Шампањ је једно француско одељење упало у немачке ровове у области Бит Дименил и разорило их.

Извештај Штаба Источне Војске. — На Струми је једно јако бугарско одељење натерано у бегство, пошто је претрпело озбиљне губитке.

На осталом делу фронта активност артиљерије и француске и британске авијатике.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Јутрос рано одбијен је један непријатељски препад јужно од Армантјера. Непријатељска артиљерија била је активнија североисточно од Ипра. Преко дана наша је артиљерија растерала непријатељска радничка одељења.

И поред рђавог времена наша авијатика је

извршила врло важне послове. Она је регулисала артиљеријску ватру, нападала митраљезима и бацила две тоне експлозива на депое муниције у области Куртре.

Фронт у Италији. — Доста жива артиљеријска активност у току дана. Успешно смо гађали непријатељске батерије.

Наши авиони су оборили два непријатељска апарата и два натерали да се спусте, оштећени. Ми немамо губитака.

Снег пада и даље.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Артиљеријска ватра прекидима а јача у долини Будикарио, на целој висоравни Авјаго и у области Каприле-Пертика-Азолоне. Западно од Кавацукерина, успешна концентрација наших рововских оруђа, натерала је непријатеља да евакуише неке ровове. Непријатељска одељења, која су се повлачила, узета су под митраљеску и пешадијску ватру и претрпела су тешке губитке.

Преко дана време је било лепо и погодно за авијатичарску акцију. Ми смо оборили два и Енглези један апарат.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

БЕРН. — Једна пољска делегација отпутовала је у Берлин да тражи, да немачке трупе евакуишу Пољску и да се прогласи независност Пољске.

СОЛУН. — Председник српске владе г. Пашић допутовао је синоћ.

БУЕНОС АИРЕС. — Јавно мишљење енергично тражи да се прекину односи са Немачком. Главним улицама биле су манифестације и јака полиција се морала умешати, да спречи рушење листа »Ла Унион«, чији су сарадници искључени из новинарског удружења.

ПЕТРОГРАД. — У Москви су сви листови, осим максималистичких и два социјалистичка, обуставили излажење, не хотећи да пристану на превентивну цензуру.

ВАШИНГТОН. — Број литванских добровољаца у војсци Сједињених Држава износи 50000 људи.

ПЕТРОГРАД. — Чланови украјинске Раде, који су овде били ухапшени, пуштени су у слободу.

ЛОНДОН. — »Њујорк Тајмс« пише: »Данас кад су савезнички циљеви рата изложени, Америка очекује да ће се постићи још већи

напретци у борби против германизма.

ЦИРИХ. — Наређење је затварање граница Шлезвига, да се прикрију велике припреме у немачким престаништима.

ПARIЗ. — Хавасова Агенција јавља: Листови сматрају Вилзоново мишљење, као одлучан акт, који обухвата зрело проучено мишљење америчке владе и који сведочи о потпуној сагласности о савезничким циљевима у овом рату.

ПARIЗ. — »Екселзиор« налази у свечаном обећању о Алзас Лорену залог, да ће рана нанесена француском народном јединству бити изложена.

БАЗЕЛ. — »Форверц« оштро напада комесара за исхрану фон Валдова због његовог система који је врло заплетен за сељаке.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трговачко Друштво Улица Александра Великог број 1, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашем свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима. 5—10